

Колектив авторів	4
Передмова	9
Розділ 1	
Загальні принципи розпізнавання та формування клінічного діагнозу	
Принципи діагностичного мислення	12
Нозологічний принцип діагностики	14
Синдромний принцип діагностики	14
Принципи формування попереднього діагнозу	15
Схема формування попереднього діагнозу	16
Обґрунтування діагностичної програми	16
Принципи проведення диференційної діагностики захворювань	16
Диференційний діагноз у обстеженого курованого хворого із захворюванням “гострий холецистит” ...	17
Загальні принципи та етапи формування клінічного діагнозу	19
Контрольні питання до розділу 1	20
Розділ 2	
Хірургічні захворювання черевної стінки	
Грижі живота (синдром грижового випинання)	22
Загальні питання розвитку, діагностики і лікування гриж передньої черевної стінки	22
Пахвинна грижа	24
Стегнова грижа	28
Пупкова грижа та грижа білої лінії живота	31
Вентральна грижа	33
Ускладнення гриж	35
Контрольні питання до розділу 2	38
Розділ 3	

Невідкладні хірургічні захворювання органів

черевної порожнини

3.1. Гострі запальні захворювання органів

черевної порожнини (гострий запальний

абдомінальний синдром)40

Загальні питання розвитку і прояву гострого

запального абдомінального синдрому40

Гострий апендицит41

Гострий холецистит48

Гострий панкреатит53

3.2. Захворювання органів черевної порожнини,

ускладнені кровотечею

(синдром шлунково-кишкової кровотечі)62

Загальні питання діагностики і лікування

кровотечі в порожнину шлунково-кишкового

тракту62

Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба,

ускладнена кровотечею.....64

Кровотеча з варикозно розширених вен

стравоходу67

Синдром Маллорі – Вейса70

Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої

кишки, ускладнена кровотечею72

Геморагічний гастрит77

Рак шлунка, ускладнений кровотечею77

Рак кишок, ускладнений кровотечею79

Геморой, ускладнений кровотечею79

3.3. Гостра непрохідність кишок (синдром

гострої непрохідності кишок)85

Загальні питання діагностики та лікування

гострої непрохідності кишок	85
Динамічна непрохідність кишок	89
Механічна непрохідність тонкої і товстої кишок	90
Тромбоз мезентеріальних судин	92
3.4. Перитоніти (перитонеальний синдром)	96
Загальні принципи і причини розвитку перитонеального синдрому	96
Перитоніт	98
Перфорація виразки шлунка і дванадцятипалої кишки.....	102
Перфорація тонкої і товстої кишок	106
3.5. Гострі проктологічні захворювання (синдром гострого болю в прямій кишці, анальному каналі та періанальній ділянці) ..	109
Загальні питання розвитку і діагностики больового синдрому в аноректальній ділянці	109
Тромбоз гемороїдальних вузлів	110
Гостра анальна тріщина	112
Гострий парапроктит	114
Епітеліальні куприкові ходи, що нагноїлися	116
Контрольні питання до розділу 3	118
Розділ 4	
Хронічні хірургічні захворювання органів шлунково-кишкового тракту	
4.1. Хронічні захворювання стравоходу з порушенням прохідності (синдром дисфагії)	124
Загальні питання розвитку і діагностики дисфагії	124
Ахалазія кардії	126
Стриктура стравоходу	128

Пухлини стравоходу	130
Дивертикул стравоходу	132
4.2. Хронічні захворювання стравоходу, обумовлені рефлюксом шлункового вмісту (синдром рефлюксу і печії)	135
Загальні питання розвитку і діагностики печії та регургітації шлункового вмісту у стравохід.....	135
Зміст	
6	
Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба	136
Грижа стравохідного отвору діафрагми	139
4.3. Хронічні захворювання шлунка і панкреатобіліарної системи (синдром болю	
у верхньому відділі черевної порожнини)	143
Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки.....	143
Пептична (післяопераційна) виразка анастомозу	149
Рецидивна виразка дванадцятипалої кишки після ізольованої селективної проксимальної ваготомії	151
Жовчнокам'яна хвороба	153
Загальні питання розвитку, діагностики та лікування жовчнокам'яної хвороби	154
Хронічний калькульозний холецистит	155
Холедохолітіаз	157
Хронічний обструктивний панкреатит	159
Кіста підшлункової залози	162
4.4. Хронічне порушення просування вмісту по шлунково-кишковому тракту (синдром	

хронічної непрохідності шлунковокишкового тракту)	165
Основні причини розвитку, діагностика і лікування хронічного порушення просування вмісту по шлунково-кишковому тракту	165
Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки, ускладнена стенозом	166
Артеріомезентеріальна компресія два надцятипалої кишки (хронічна дуоденальна артеріомезентеріальна непрохідність)	168
Спайкова хвороба органів черевної порожнини	169
4.5. Захворювання гепатопанкреатобіліарної зони, ускладнені механічною жовтяницею (синдром механічної жовтяниці).....	
Загальні питання діагностики жовтяниць	171
Загальні питання діагностики і лікування механічної жовтяниці	173
Холедохолітіаз, ускладнений механічною жовтяницею	174
Пухлина позапечінкових жовчних проток	177
Пухлина великого дуоденального сосочка	178
Пухлина головки підшлункової залози	179
Холангіт	181
4.6. Хронічні запальні захворювання тонкої і товстої кишок (діарейно-запальний синдром)	
Загальні питання розвитку, діагностики і лікування захворювань із діарейно-запальним синдромом	183

Виразковий коліт	186
Хвороба Крона (термінальний ілеїт)	190
4.7. Випадання прямої кишки (синдром випадання прямої кишки)	194
Загальні питання розвитку, діагностики і лікування синдрому випадання елементів прямої кишки з анального каналу	194
Випадання прямої кишки	195
Хронічний геморой	197
4.8. Хронічні проктологічні захворювання (синдром болю в ділянці анального каналу)	201
Загальні причини розвитку, діагностики і лікування захворювань, що супроводжуються больовим синдромом в ділянці анального каналу	201
Тріщина прямої кишки	202
Прямокишкові нориці.....	203
Епітеліальні куприкові ходи	206
Контрольні питання до розділу 4	208
Розділ 5	
Хірургічні захворювання грудної клітки та органів грудної порожнини Топографо-анатомічна будова грудної клітки і середостіння	215
5.1. Пневмоторакс (синдром колапсу легені)	223
Загальні питання розвитку, діагностики та лікування колапсу легені	223
Спонтанний пневмоторакс	226
Травматичний пневмоторакс	228
5.2. Рідина у плевральній порожнині (синдром	

рідини у плевральній порожнині)	232
Загальні питання розвитку, діагностики і лікування рідинних утворень у плевральній порожнині (гідроторакс).....	232
Плеврит	233
Гемоторакс	235
Хілоторакс	238
Емпієма плеври	241
5.3. Легенева кровотеча (синдром легеневої кровотечі)	246
Загальні питання виникнення, діагностики і лікування легеневої кровотечі.....	246
Бронхоектатична хвороба	248
Рак легень	252
Доброякісні пухлини бронхів і легень	256
5.4. Запальні захворювання органів грудної клітки (запальний синдром у торакальній хірургії)	259
Загальні питання розвитку, діагностики і лікування запального синдрому в торакальній хірургії	259
Абсцес і гангрена легені	261
7	
Медіастиніт	265
5.5. Порушення прохідності трахеї ТА бронхів (синдром асфіксії)	269
Сторонні тіла трахеї та бронхів	269
Стенози трахеї й крупних бронхів	271
Контрольні питання до розділу 5	275
Розділ 6	

Травма органів черевної і грудної порожнин	
Травма живота, грудей та заочеревинного простору	280
Загальні питання діагностики і лікування травматичного впливу на організм потерпілого	280
6.1. Травма живота і його органів (синдром травматичного ушкодження живота)	282
Причини розвитку, діагностика і принципи лікування травм живота	282
Закрита травма живота	285
Відкрита травма живота	287
Травма прямої кишки	289
6.2. Травма грудної клітки та органів грудної порожнини	291
Причини розвитку, діагностика і принципи лікування травм грудної клітки	291
Закрита травма грудної клітки та її органів.....	294
Відкрита травма грудної клітки та її органів	300
6.3. Сполучена та комбінована травма.	
Політравма	304
Загальні питання розвитку, діагностики і лікування множинної (сполученої, комбінованої) травми та політравми	304
6.4. Травма стравоходу (синдром травматичного ушкодження стравоходу)	308
Загальні питання розвитку, діагностики та лікування травм стравоходу	308
Механічна травма стравоходу	309
Хімічний опік стравоходу	312
Контрольні питання до розділу 6	315

Розділ 7

Кардіохірургія

7.1. Набуті вади серця	318
Мітральний стеноз	318
Аортальний стеноз	319
Аортальна недостатність (недостатність клапана аорти)	320
Клініка, діагностика та хірургічне лікування мітрального стенозу	322
Клініка, діагностика та хірургічне лікування вад аортального клапана	324
7.2. Вроджені вади серця	327
Загальні питання клінічної діагностики вроджених вад серця	327
Відкрита артеріальна протока	328
Дефект міжшлуночкової перегородки.....	329
Дефекти міжпередсердної перегородки	331
Коарктація аорти.....	332
Тетрада Фалло	334
Ізольований стеноз легеневої артерії	335
Транспозиція магістральних артерій	336
7.3. Ішемічна хвороба серця (клініка, діагностика, лікування)	338
7.4. Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА).....	342
Контрольні питання до розділу 7	347

Розділ 8

Хірургічні захворювання артеріальних судин

8.1. Гостре порушення артеріального кровообігу (синдром гострої ішемії)	350
Загальні питання діагностики і лікування	

гострого порушення прохідності артеріальних судин	350
Гостра непрохідність артерій нижніх кінцівок	352
8.2. Ішемічні захворювання нижніх кінцівок (синдром хронічної ішемії)	354
Загальні питання діагностики і лікування облітеруючих захворювань артеріальних судин ..	354
Облітеруючий атеросклероз судин нижніх кінцівок	357
Облітеруючий ендартеріїт	361
Хвороба Рейно	363
Периферична ангіопатія при цукровому діабеті (діабетична ангіопатія)	364
Контрольні питання до розділу 8	367
Розділ 9	
Хірургічні захворювання вен нижніх кінцівок	
Топографо-анатомічна будова вен нижніх кінцівок, їх фізіологія та методи дослідження	370
9.1. Хронічна венозна недостатність (синдром хронічної венозної недостатності)	375
Загальні питання діагностики і лікування хронічної венозної недостатності	375
Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок	377
Посттромботична хвороба (ПТХ)	379
9.2. Гостре порушення венозної прохідності (синдром гострого венозного тромбозу)	383
Загальні питання діагностики і лікування гострого порушення венозної прохідності	383
Тромбофлебіт поверхневих вен нижніх кінцівок .	385
Тромбоз глибоких вен нижніх кінцівок.....	386

Контрольні питання до розділу 9	389
---------------------------------------	-----

8

Розділ 10

Хірургічні захворювання ендокринних органів

10.1. Хірургічні захворювання щитоподібної

залози	393
--------------	-----

10.1.1. Зоб без порушення функції щитоподібної

залози (синдром гіпертрофії щитоподібної залози)	396
--	-----

Загальні причини розвитку, діагностика і лікування

хірургічних захворювань щитоподібної залози без

порушення її функції (еутиреоїдний зоб)

Дифузний ендемічний зоб	397
-------------------------------	-----

Вузловий ендемічний зоб	398
-------------------------------	-----

Аутоімунний тиреоїдит – зоб Хашімото

(еутиреоїдна фаза)	399
--------------------------	-----

10.1.2. Тиреотоксикоз (синдром

тиреотоксикозу)	400
-----------------------	-----

Загальні причини розвитку, діагностика

і лікування хірургічних захворювань щитоподібної

залози із проявами тиреотоксикозу	400
---	-----

Дифузний токсичний зоб.....	401
-----------------------------	-----

Функціональна автономія щитоподібної залози ..	404
--	-----

10.1.3. Запальні захворювання щитоподібної

залози (синдром запалення щитоподібної

залози)	405
---------------	-----

Загальні питання розвитку, діагностики

і лікування запальних захворювань щитоподібної

залози	405
--------------	-----

Гострий гнійний тиреоїдит і струміт	406
---	-----

Підгострий тиреоїдит	407
10.2. Хірургічні захворювання паращитоподібних залоз (синдром гіперкальціємії)	408
Гіперпаратиреоз	409
10.3. Хірургічні захворювання надниркових залоз	411
Синдром Іценка – Кушінга	412
Первинний гіперальдостеронізм (синдром Конна)	413
Феохромоцитома	414
Контрольні питання до розділу 10	417
Розділ 11	
Аномалії розвитку і захворювання молочної залози	
Загальні питання анатомії, фізіології молочних залоз та їх обстеження	419
11.1. Аномалії розвитку молочних залоз	423
Амастія (аплазія молочної залози)	423
Полімастія	423
Політелія	423
Ателія	423
11.2. Дисгормональні захворювання молочної залози	424
Фіброзно-кістозна мастопатія	424
Контрольні питання до розділу 11	429
Розділ 12	
Хірургічна гнійна інфекція	
Загальні питання розвитку, діагностики й лікування гнійної хірургічної інфекції	431
12.1. Ранова інфекція	433

Причини та механізми розвитку ранової інфекції	433
Мікробіологічна діагностика ранової інфекції	435
Імунна відповідь організму на ранову інфекцію ..	437
Клінічна діагностика ранової інфекції	438
Принципи профілактики та лікування ранової інфекції	438
12.2. Генералізовані запальні реакції (сепсис)	442
Загальні питання розвитку, діагностики й лікування генералізованих запальних реакцій (сепсису)	442
Контрольні питання до розділу 12	450
Розділ 13	
Основи трансплантології	
Загальні питання трансплантології	453
Соціально-правові та окремі питання організації трансплантації органів	454
Основи трансплантаційної імунології	457
Окремі питання трансплантації життєво важливих органів	460
Контрольні питання до розділу 13	463
Розділ 14	
Шоки	
Загальні питання розвитку, діагностики та лікування шоку	465
Гіповолемічний геморагічний шок	467
Опіковий шок	470
Анафілактичний шок	476
Контрольні питання до розділу 13	481
Додатки	

Диференційно-діагностичні таблиці хірургічних	
захворювань	483
Список літератури	515
Предметний покажчик	521